

**Зайцев
Ювеналій
Петрович**

18 квітня 1924 р. н.

доктор біологічних наук, професор
академік Національної академії наук
України.
радник дирекції Інституту морської біології.

Контактна інформація:

Тел.: 725 09 17

Fax: 725 09 18

E-mail: yu.zaitsev@paco.net

Державні нагороди та почесні звання:

- Emeritus Soros Professor, 1997
- Заслужений діяч науки і техніки України, 2003
- Почесний професор ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2010
- Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, 2013

Основні напрями у науковій діяльності :

- Морська нейстонологія
- Контурна структура біоти природних вод

Кандидатська дисертація

«Розмноження риб з пелагічною ікрою в Одеській затоці»

Місце захисту

Одеський державний університет ім. І. І. Мечникова

Рік захисту

1956 р.

Докторська дисертація

«Гіпнейстон Чорного моря та його значення»

Місце захисту

Одеський державний університет ім. І. І. Мечникова

Рік захисту

1964 р.

Дисертації, які були захищені під керівництвом ученого :

Науковий консультант по докторським дисертаціям

- Цыбань, А. В. «Морской бактерионейстон», Москва, 1970.
- Champalbert G. «L'hyponruston dans le Golfe de Marseille», Марсель, Франція, 1975.
- Гладышев М. И. «Нейстон континентальных водоемов», Красноярск, Россия, 1985.
- Мінічева Г. Г. «Морфофункциональные основы формирования морского фитобентоса», Севастополь, 1998.
- Воробьева Л. В. «Мейобентос Чорного і Азовського морів», Севастополь, 2000.
- Александров Б. Г. «Гидробиологические основы управления состоянием прибрежных экосистем Черного моря», Севастополь, 2002.

Науковий керівник по кандидатським дисертаціям:

- Поліщук Л. Н. «Вертикальний мікророзподіл безхребетних тварин на поверхні пелагіалі південних морів СРСР», Севастополь, 1972.
- Зелезінська Л. М. «Природна смертність деяких видів іхтіо- та зоопланктона Чорного моря», Одеса, 1966.
- Виноградов А. К. «Іхтіонейстон (еколого-морфологічні дослідження)» Одеса, 1970.
- Макаров Ю. Н. «Распределение личинок десятиногих раков в нейстоне и планктоне Понто-Азова в связи с местообитанием взрослых особей», Одесса, 1976.
- Головенко В. К. «Экспериментальное изучение влияния ДДТ на черноморскую мидию», Одесса, 1980.
- Белецкий В. И. «Влияние некоторых металлов на морских гидробионтов: разработка и применение методов количественного сравнения токсических веществ», Севастополь, 1985.
- Петросян А. Г. «Біотестування морської води та донних відкладів північно-західної частини Чорного моря», Севастополь, 2000.
- Гельмбольт М. В. «Морские клещи (Halacaridae: Acari) северо-западной части Черного моря», Севастополь, 2003.

Наукова школа

Морська нейстонологія, Контурна структура біоти природних вод. Екологічна діагностика морського середовища.

Навчальна діяльність (списки дисциплін, лекційні курси)

- Спецкурси на біологічному факультеті ОНУ.
- Морська нейстонологія.
- Контурна структура біоти водойм.
- Екологія чорноморських берегів України.
- Екологічна діагностика стану морських екосистем.
- Marine Neustonology (у зарубіжних університетах)

Наукові праці з 2000 р.

Монографії, посібники, методичні вказівки:

2006

Введение в экологию Черного моря / Ю. Зайцев. – Одесса : Эвен, 2006. – 224 с.

2008

Чорноморські береги України / Ю. П. Зайцев. – Київ : Академперіодика, 2008. – 242 с

2014

Наука в моей жизни : Библиография / Ю. П. Зайцев ; предисл.: Б. Г. Александров ; НАН Украины, Ин-т биологии южных морей им. А. О. Ковалевского, Одесский филиал. – Одесса : Астропринт, 2014 . – 252 с.

Статті:

2000

Черное море в работах гидробиологов Украины XX столетия (обзор) / Ю. П. Зайцев // Гидробиологии. журнал. – 2000. – Т 36, № 2. – С. 3-24.

Mediterranean – Black Sea Faunal Exchange / Yu. P. Zaitsev // Proceedings of the International Symposium «The Aegean Sea 2000», 5-7 May 2000, Bodrum – Turkey / Edited by Bayram Ozturk. – Istanbul : Turkish Marine Research Foundation, 2000. – P. 1-7.

2001

Экологические потрясения в Черном море на рубеже тысячелетий / Ю. П. Зайцев // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія : Біологія. – 2001. – № 3(14), спец. випуск : Гідроекологія. – С. 7-8.

2002

Экологические процессы в критических зонах Черного моря (синтез результатов двух направлений исследований с середины XX до начала XXI

веков) / Ю. П. Зайцев, Г. Г. Поликарпов // Морський Екологічний журнал. – 2002. – Т. 1, вип. 1. – С. 33-55.

Exotic Species in the Aegean, Marmara, Black, Azov and Caspian Seas / Yu. Zaitsev, B. Ozturk (Eds). – Istanbul : Published by Turkish Marine Research F

2003

Ecological problems of the modern Black Sea / Yu. Zaitsev // A Gateway to Sustainable Development (Proceedings of the 30th International Conference Pacem in Maribus, October 27-30, 2003, Kiev, Ukraine. – Sevastopol, 2004. – P. 117-122.

2004

За стеклом подводной маски и обитаемого аппарата / Ю. П. Зайцев // Черноморские румбы. – 2004. – Вып. 3. – С. 121-128.

2006

Littoral concentration of life in the Black Sea area and coastal management requirements / Yu. Zaitsev // Journal of the Black Sea/Mediterranean environment. – 2006. – V. 12, № 2. – P. 113-128.

2007

Средоточие останков оксибионтов и банк живых спор высших грибов и диатомовых в донных отложениях сероводородной батииали Черного моря / Ю. П. Зайцев, Г. Г. Поликарпов, В. Н. Егоров [и др.] // Доповіді Національної академії наук України. – 2007. – № 7. – С. 159-164.

2008

Днестр 1: первая экологическая (август 1945) / Ю. П. Зайцев // Черноморские румбы. – 2008. – Вып. 7. – С. 27-29.

Один год из жизни Ивана Ивановича Пузанова / Ю. П. Зайцев // Черноморские румбы. – 2008. – Вып. 7. – С. 205-217.

Рассказ об одном удачливом калкане / Ю. П. Зайцев // Черноморские румбы. – 2008. – Вып. 7. – С. 92-97.

Сообщество микроорганизмов поровых вод песчаных пляжей Черного моря. Факты и гипотезы / Ю. П. Зайцев // Мікробіологія і біотехнологія. – 2008. – № 2. – С. 8-19.

2009

Грибы в морской среде / Ю. П. Зайцев, Н. И. Копытина // Мікробіологія і біотехнологія. – 2009. – № 3 (7). – С. 6-14.

2011

Некоторые особенности диверситологии Понто-Азова (Обзор) / Ю. П. Зайцев // Экологическая безопасность прибрежной и шельфовой зон и комплексное использование ресурсов шельфа : Сборник научных трудов. – 2011. – Т. 1, вып. 25. – С.274-285.

2012

Аккумуляция вещества и энергии на поверхности пелагиали и эффект морского нейстона / Ю. П. Зайцев // Морський екологічний журнал. – 2012. – Т. 11, № 1. – С. 5-23.

A key role of sandy beaches in the marine environment / Yu. Zaitsev // Black Sea/Mediterranean Environment. – 2012. – Vol. 18, № 2. – P 114-127.

Major accumulations of life and main «pain points» in the seas and oceans / Yu. Zaitsev // Journ. of Environmental Science and Engineering. – 2012.– P. 886-897.

Відкриття, патенти, винаходи:

- А. с. Устойство для лова планктона в приповерхностном слое воды / Ю. П. Зайцев. – №138422. Зарегистрировано в Комитете по делам изобретений и открытий при Совете Министров СССР, 25.11.1960.
- А. с. Блок для искусственного рифа / Ю. П. Зайцев, Л. Д. Каминская, Р. П. Алексеев, О. П. Гадзецкий, Ю. Н. Сокольников. – № 918382. Зарегистрировано в Государственном Комитете СССР по делам изобретений и открытий, 16.07.1980.
- А. с. Устройство для исследования биокоррозионной активности морской среды / Ю. П. Зайцев, Н. А. Степанок, Л. Т. Балацкий, Н. И. Цокур. – № 1155917. Зарегистрировано в Государственном Комитете СССР по делам изобретений и открытий, 28.12.1983.
- Аккумуляция вещества и энергии на поверхности пелагиали и эффект морского нейстона («Морской нейстон») / Ю. П. Зайцев. – Свідотство про реєстрацію авторського права на твір № 46550. Зареєстровано Державною Службою інтелектуальної власності України 28.11.12.

Участь у національних, міжнародних організаціях, асоціаціях:

- Член редколегій «Гидробиологический журнал» (Київ).
- Член редколегій «Морской экологический журнал» (Севастополь)
- Член редколегій «Journal of the Black Sea/Mediterranean Environment» (Istanbul)

Участь у національних, міжнародних заходах:

- Учасник та член організаційних комітетів, міжнародних конференцій та конгресів з біології та екології моря у СРСР, Україні, Франції, Болгарії, Румунії, Туреччині, Фінляндії.
- У складі групи експертів ООН (GESAMP) неодноразово брав участь у обговоренні та рішенні екологічних проблем Чорного моря та Світового океану.
- На запрошення уряду Японії, читав лекції з Морської нейстонології у шістьох провідних університетах країни.
- Як експерт з екології та біології моря, брав участь у виконанні кількох міжнародних проектів під егідою ООН, у тому числі: Трансграничний діагностичний аналіз Чорного моря, Зміни біологічного різноманіття, Червона книга Чорного моря та інші. Результати роботи опубліковані у моїх монографіях у Видавництві ООН, (Нью-Йорк).